

Позиція ЦК Профспілки щодо державного бюджету 2017

ЦК Профспілки працівників освіти і науки України направив свої зауваження та пропозиції до проекту закону «Про Державний бюджет України на 2017 рік», реєстраційний № 5000 від 15.09.2016, розробленого Кабінетом Міністрів України.

Відповідні листи спрямовано до Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти та Комітету з питань соціальної політики, зайнятості та пенсійного забезпечення.

ЦК Профспілки висловив свою позицію з приводу норм держбюджету та положень стосовно рівня прожиткового мінімуму, розміру оплати праці працівників освіти, забезпеченості видатками на освітню галузь, стипендіального забезпечення тощо.

ОН

**ПРОФСПІЛКА ПРАЦІВНИКІВ
ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**

**TRADE UNION OF EDUCATION AND
SCIENCE WORKERS OF UKRAINE**

Юридична адреса: 01012, м. Київ, Майдан Незалежності, 2
Адреса для листування: 04071, м. Київ, вул. Ярославська, 6
Тел./факс: +380 (44) 462-51-90

2, Maidan Nezalezhnosti, Kyiv, Ukraine, 01012
Tel./fax: +380 (44) 462-51-90

E-mail: profspilka.osv@gmail.com
Website: www.pon.org.ua

Розрахунковий рахунок № 26009000031721 в ПАТ «Укрсоцбанк», МФО 300023, КОД ЄДРПОУ 02605316

26.09.2016 № 02-5/524

Комітет з питань науки і освіти
Верховної Ради України

Шановні народні депутати України, члени комітету !

ЦК Профспілки працівників освіти і науки України звертається до Вас з приводу проекту закону «Про Державний бюджет України на 2017 рік», реєстраційний № 5000 від 15.09.2016, розробленого Кабінетом Міністрів України та висловлює занепокоєння з приводу його норм та положень стосовно рівня прожиткового мінімуму, розміру оплати праці працівників освіти, забезпеченості видатками на освітню галузь, стипендіального забезпечення тощо.

Проектом Держбюджету передбачається з 1 січня 2017 року прожитковий мінімум для працездатних осіб в розмірі 1600 гривень, тобто на рівні, встановленому з грудня 2016 року. Незначне його підвищення заплановано з 1 травня до 1684 гривень та з 1 грудня – 1762 гривень. За

даними Мінсоцполітики розмір прожиткового мінімуму для цієї категорії осіб з урахуванням суми податку на доходи фізичних осіб становив у липні 3156 грн. Згідно з розрахунками профспілок, фактичний розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб у цінах липня 2016 року, скоригований на суму обов'язкових платежів відповідно до рішення Конституційного Суду від 22.05.2008 № 10-рп, має становити 3454 гривень. До того ж прожитковий мінімум базується на застарілих наборах продуктів харчування, непродовольчих товарів і послуг, які не переглядалися впродовж 16 років, не враховує низку життєво необхідних витрат: на житло, освіту, оздоровлення, утримання дітей у дошкільних навчальних закладах, платні медичні послуги тощо.

Тому цей соціальний стандарт потребує збільшення та відповідного фінансового забезпечення необхідними видатками з бюджету.

Неприпустимим вважаємо продовження узаконення статтею 9 норми про рівень забезпечення прожиткового мінімуму, який не передбачений Законом України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії».

Статтею 8 законопроекту на заниженому рівні передбачено й мінімальну заробітну плату, розмір якої з 1 січня залишається на рівні 1600 гривень, а з 1 травня підвищується лише до 1684 гривень та з 1 грудня - до 1762 гривень. Однак згідно зі статтею 9 закону «Про оплату праці» розмір мінімальної заробітної плати має визначатися з урахуванням потреб працівників та їх сімей, вартісної величини набору продуктів харчування, достатнього для забезпечення нормального функціонування організму працездатної людини, збереження її здоров'я, мінімального набору непродовольчих товарів та послуг, необхідних для задоволення основних соціальних і культурних потреб особистості.

Кабінетом Міністрів України при підготовці та схваленні проекту не враховано домовленостей, досягнутих при підписанні нової Генеральної Угоди на 2016-2017 роки про забезпечення у 2017 році скорочення грошового розриву між розміром посадового окладу працівника I тарифного розряду Єдиної тарифної сітки і мінімальною заробітною платою на рівні, що перевищує прогнозний індекс споживчих цін (грудень до грудня попереднього року). Як і на даний час розрив між прожитковим мінімумом на працездатну особу і базовим посадовим окладом ЄТС передбачається на рівні 265 гривень. Внаслідок такої невідповідності лише на розмірі посадового окладу педагогічні працівники втрачають від 435 до 740 гривень, а науково-педагогічні - від 684 до 1155 гривень на місяць.

Враховуючи рішення Київського апеляційного адміністративного суду від 8 вересня 2016 року за результатом розгляду апеляційної скарги Кабінету Міністрів України про залишення в силі постанови Окружного адміністративного суду міста Києва від 25 травня 2016 року у справі № 826/26538/15, якою суд зобов'язав Кабінет Міністрів України визначити умови розміру посадового окладу (тарифної ставки) з урахуванням вимог ч.

[З ст. 6 Закону України «Про оплату праці»](#), ч. 3 [ст. 96 Кодексу законів про працю України](#) та встановити розмір посадового окладу працівника I тарифного розряду на рівні, що перевищує розмір мінімальної заробітної плати, в Державному бюджеті на 2017 рік базовий посадовий оклад ЄТС має бути встановлений вище мінімальної заробітної плати.

Через порушення закону «Про освіту» середній розмір посадових окладів педагогічних працівників становить 38,5%, а науково-педагогічних працівників - 33,4% від законодавчо гарантованого, складаючи відповідно 2334 та 4053 гривні. З дотриманням законодавчих гарантій середній розмір посадових окладів педагогічних працівників мав би становити в липні 2016 року 6064 гривні, а науково-педагогічних - 12128 гривень, тобто на рівні середньої та подвійної зарплати в промисловості.

Не можуть бути підтримані наміри про підвищення лише на 2 тарифні розряди посадових окладів та ставок заробітної плати вчителів та педпрацівників шкіл, що витікає з Пояснювальної записки до законопроекту.

В Державному бюджеті необхідно передбачити видатки на підвищення посадових окладів та ставок заробітної плати всім педагогічним працівникам дошкільних, позашкільних, загальних середніх, професійно-технічних, вищих та інших типів навчальних закладів і установ освіти, а також науково-педагогічним і науковим працівникам з безумовним дотриманням вимог Закону України «Про освіту» з урахуванням рішень судових органів.

Законопроектом передбачається обсяг освітньої субвенції в розмірі 41 926 295,9 тисяч гривень проти затверджених у поточному році – 44 894 696,5 тисяч гривень, що на 2 968 400,6 тисяч гривень менше минулорічних призначень. Як засвідчує практика використання освітньої субвенції впродовж двох років, затверджені в Держбюджеті бюджеті її обсяги є недостатніми для забезпечення діяльності загальноосвітніх навчальних закладів, оскільки за даними організаційних ланок Профспілки така потреба в них лише цього року складає 3,7 мільярда гривень. Через брак коштів має місце заборгованість із заробітної плати освітян, сума якої на 1 вересня у 6 областях становила 30,4 млн. гривень, не виплачуються законодавчо встановлені доплати, надбавки та винагороди, зокрема пов'язані з обнулінням індексації, за престижність педагогічної праці, заміну тимчасово відсутніх учителів, вихователів, викладачів тощо.

Непрозорим є механізм розподілу додаткової дотації з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансування переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я, обсяги якої у додатку № 6 передбачаються у сумі 14,9 млрд. гривень, без їх розподілу за галузевою належністю цих закладів, а також без виділення такої дотації місцевим бюджетам міст та об'єднаних територіальних громад, що вимагає відповідного доопрацювання.

Обсяги освітньої субвенції та додаткової дотації на покриття поточних витрат загальноосвітніх навчальних закладів мають забезпечити створення належних умов для здобуття учнями якісної загальної середньої освіти,

незалежно від місця їх проживання та кількості учнів у школах, без будь-яких обмежень.

У зв'язку з цим необхідно скасувати норму частини 4 Прикінцевих положень Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» від 24 грудня 2015 року № 911-VIII, якою з 1 вересня 2016 року заборонено фінансування загальноосвітніх навчальних закладів (крім закладів початкової школи), кількість учнів у яких становить менше 25 осіб, за рахунок освітньої субвенції.

Недостатність фінансового забезпечення підготовки робітничих кадрів професійно-технічними навчальними у зв'язку з реалізацією положень статей 28 та 29 Держбюджету на 2016 рік без передачі місцевим бюджетам необхідних видатків, обсяг яких до кінця складає 1,3 млрд. гривень, підтверджує необхідність передбачення в проекті надання місцевим бюджетам відповідних трансфертів.

Попри затвердженій Основними прогнозними макропоказниками економічного і соціального розвитку України на 2017 рік прогноз інфляції в 113%, а також підвищення соціальних стандартів на 10,1%, обсяги видатків на підготовку кадрів вищими навчальними закладами III-IV рівнів акредитації Міністерству освіти і науки зменшено на 1,8 млрд. гривень, або на 16%. Видатки на підготовку кадрів вищими навчальними закладами I-II рівнів акредитації зменшено на 990,8 млн. гривень, або на 25%.

Тому враховуючи індекс споживчих цін та зростання ВВП на 3%, обсяги видатків на фінансування підготовки кадрів мають бути збільшені проти минулорічної потреби, як мінімум, на 22%.

Неприпустимими вважаємо пропозиції щодо механізму стипендіального забезпечення студентів. В проекті Держбюджету Міністерству освіти і науки закладено лише 2 млрд. гривень для виплати академічних стипендій та 1,99 млрд. гривень для виплати соціальної стипендії. Такими, що не відповідають статті 62 Закону України «Про вищу освіту» є норми щодо передбачення видатків на соціальні стипендії студентам вищих навчальних закладів Міністерству соціальної політики, обсяг яких складає 992 969 тис. гривень. За оперативними розрахунками, основаними на чисельності студентів, які отримують академічну та соціальну стипендії, для забезпечення реалізації статті 62 в бюджеті необхідно передбачити 10,5 млрд. гривень, з них 9,5 млрд. - для виплати академічних стипендій і 1 млрд. - для соціальних стипендій. Тому стаття 27 Законопроекту потребує скасування.

Норми законопроекту не можуть вводити будь-які обмеження, передбачені іншими Законами України, як це сталося, зокрема в поточному році.

Пунктом 8 Прикінцевих положень законопроекту передбачено, що низка норм і положень Законів України, серед яких [Закон України](#) «Про наукову і науково-технічну діяльність», застосовується у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України, виходячи з наявних

фінансових ресурсів державного та місцевих бюджетів.

Про заборону внесення змін до законів Законом про державний бюджет України в частині обмеження прав і свобод людини йдеться у Рішенні Конституційного Суду України від 9 липня 2007 № 1-29/2007, згідно з яким встановлення іншого (додаткового) правового регулювання відносин, ніж передбачено законами України, визнано таким, що не відповідає Конституції України, а також від 22.05.2008 №10-рп/2008, в якому зазначається, що статтею 92 Конституції України визначено сфери, зокрема бюджетну, які мають врегулюватися виключно законом. Закон про Держбюджет є основним фінансовим документом держави. Через своє спеціальне призначення цей закон не повинен регулювати відносини в інших сферах суспільного життя. Конституція України не надає закону про Держбюджет вищої юридичної сили стосовно інших законів.

ЦК Профспілки наполягає на затвердженні в законі «Про Державний бюджет України на 2017 рік» видатків на освіту в обсягах, що відповідають державним гарантіям, зазначеним в статті 61 Закону України «Про освіту», а саме не менше 10% національного доходу, які мають забезпечити:

- оплату праці на основі тарифної сітки з установами посадового окладу працівника першого тарифного розряду в розмірі не нижче мінімальної заробітної плати та не нижче оновленого прожиткового мінімуму на працездатну особу з підвищенням тарифних коефіцієнтів, які б забезпечили законодавчо гарантований статтею 57 Закону України «Про освіту» рівень оплати праці педагогічних, науково-педагогічних працівників та спеціалістів системи освіти, встановлення доплат педагогічним та науково-педагогічним працівникам за виконання передбачених законами України усіх видів педагогічної роботи;

- реалізації гарантій педагогічним та науково-педагогічним працівникам щодо встановлення підвищених посадових окладів, ставок заробітної плати та доплат за наукові ступені і вчені та інші звання відповідно до статті 57 Закону України «Про освіту» та статті 59 Закону України «Про вищу освіту»;

- забезпечення безоплатно житлом з опаленням та освітленням педагогічних працівників та пенсіонерів з їх числа у сільській місцевості та селищах міського типу відповідно до гарантій, передбачених частиною 4 статті 57 Закону України «Про освіту» незалежно від сукупного доходу;

- забезпечення житлом педагогічних та науково-педагогічних працівників, надання їм пільгових довгострокових кредитів на його будівництво і придбання відповідно до статті 57 Закону України «Про освіту»;

- забезпечення безоплатних медичних оглядів працівників навчальних закладів, підвищення їх кваліфікації, регулярного безкоштовного підвезення у сільській місцевості до місця навчання і додому відповідно до вимог Закону України «Про освіту»;

- встановлення доплати протягом трьох років за першим місцем роботи педагогічним працівникам навчальних закладів, розташованих у сільській місцевості, відповідно Указу Президента України 2005 року № 1013;

- забезпечення прав учнів 1-4 класів на безоплатне харчування в загальноосвітніх навчальних закладах;

- підвищення рівня стипендіального забезпечення студентів вищих навчальних закладів відповідно до вимог статті 62 Закону України «Про вищу освіту», а учнів професійно-технічних навчальних закладів відповідно до зростання величини прожиткового мінімуму;

- забезпечення пільгового проїзду у транспорті студентів та учнів професійно-технічних навчальних закладів відповідно до вимог статті 62 Закону України «Про вищу освіту»;

Крім того, в проекті Держбюджету на 2017 рік необхідно передбачити видатки для:

- фінансування науки на рівні, визначеному статтею 34 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність»;

- реалізації положень статті 36 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» щодо встановлення ставок (окладів) науковим працівникам наукових установ, діяльність яких фінансується з бюджету, виходячи з розрахунку посадового окладу молодшого наукового співробітника на рівні не нижче подвійної середньої заробітної плати у промисловості в цілому по Україні;

- виплати науково-педагогічним та науковим працівникам грошової допомоги при виході на пенсію відповідно до статті 37 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність»;

- реалізацію вимог статті 19 Закону України «Про охорону праці» стосовно виділення витрат на охорону праці в обсязі не менше 0,2% від фонду оплати праці та статті 44 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності».

Просимо Вас, шановні народні депутати України, підтримати позицію галузевої Профспілки при опрацюванні та затвердженні проекту закону «Про Державний бюджет України на 2017 рік».

З повагою,
Голова Профспілки

Г.Ф.Труханов